

napos oldal

Merre tovább?

Végére jár a szegedi nyári fesztivál. A meghirdetetlenül is a szabadtéri játékok alatt tartó nyári programsorozat hivatalosan ugyan nem vette fel a „fesztivál” nevet, de az elmúlt két évad alapján úgy látszik: a kilencvenes évek végére a városban olyan rendezvénynaptár alakult ki (vagy éledt újjá), amely kerete lehetne egy hét héten át tartó nyári fesztiválnak. A szegedi fesztivál egyelőre azonban nem több egy jobban szervezett programsorozatnál. Mindenekelőtt nem tisztázott: ha fesztivál alakul belőle, akkor kinek szól majd? Az idegenforgalomnak? A szegedieknek? A szórakozni vágyóknak? A művészet értőinek?

Sokszor hallható, hogy a szegedi nyárnak turistacsalogatónak kell lennie; csak az nem világos még, hogy milyen rendezvények révén. Több idegenforgalmi szakember állítja, hogy a gazdag nyári szegedi programkínálatból egyedül a szabadtéri játékok némely előadásával hozható Szegedre beutazó turizmus. A többi rendezvény közül a legszínvonalasabbak is csak kísérőprogramként ajánlhatók az ideérkezőknek. Másfelől, ha Szegedre jut is az idegen, legalábbis kérdéses, hogy a nyári időszakban megszorodó hagnak és helyi jellegű művészeti események felkeltik-e érdeklődését. Aki egy kicsit is nyitott szemmel járt a nyári Szegeden, meg kellett, hogy állapítsa: a bőséges kulturális kínálat egy része hullámzó színvonalú, helyét kereső vagy éppen hogy csak megszervezett programokból áll, amelyekre aligha várható vendégzőn. A főként helyi művészeti eseményekre alapozott szegedi nyári egyik tanulsága, hogy a kulturális vonzerő nem teljesen azonos a turisztikai vonzerővel. S ha már az idegenforgalomnál tartunk, várhat még magára egy olyan műsorfüzet megjelenése, amely kiemelt rendezvényként jelöli meg az ellenőrizhető színvonalú programokat, és nem végít közéjük külvárosi táborokat és a nyárra amúgy is elmaradó találkozók.

Ha tehát Szeged idegenforgalmat vonzó fesztivált akar, ahhoz a programkoordináció után a rendezvények tartalmát is át kell gondolnia. A városnak előbb-utóbb fel kell majd hagynia a nyárra szervezett kulturális eseményekkel szembeni egyenlőséget, és biztos kézzel kell támogatnia a fesztivál építéséhez alkalmas programokat.

Panek Sándor

szabadtéri történetek

Mosolyszünet

A szabadtéri hőskorának mondott 1959-es évben Mentés József, a szegedi színház doyenje játszotta a Budai Nagy Antalban Szőke Dánielt. A mindig vidám Mentés az egyik szünetben búskomoran ült a büfében egy asztalnál. Odament hozzá Katona András:

Mentes csak legyint:

– A múltkor, amikor ki-maradtam hajnalig, megesküdött a feleségem, hogy nem szól hozzám egy álló hónapig.

Katona próbálja vigasztalni barátját:

– És te ezen még bánkódsz?

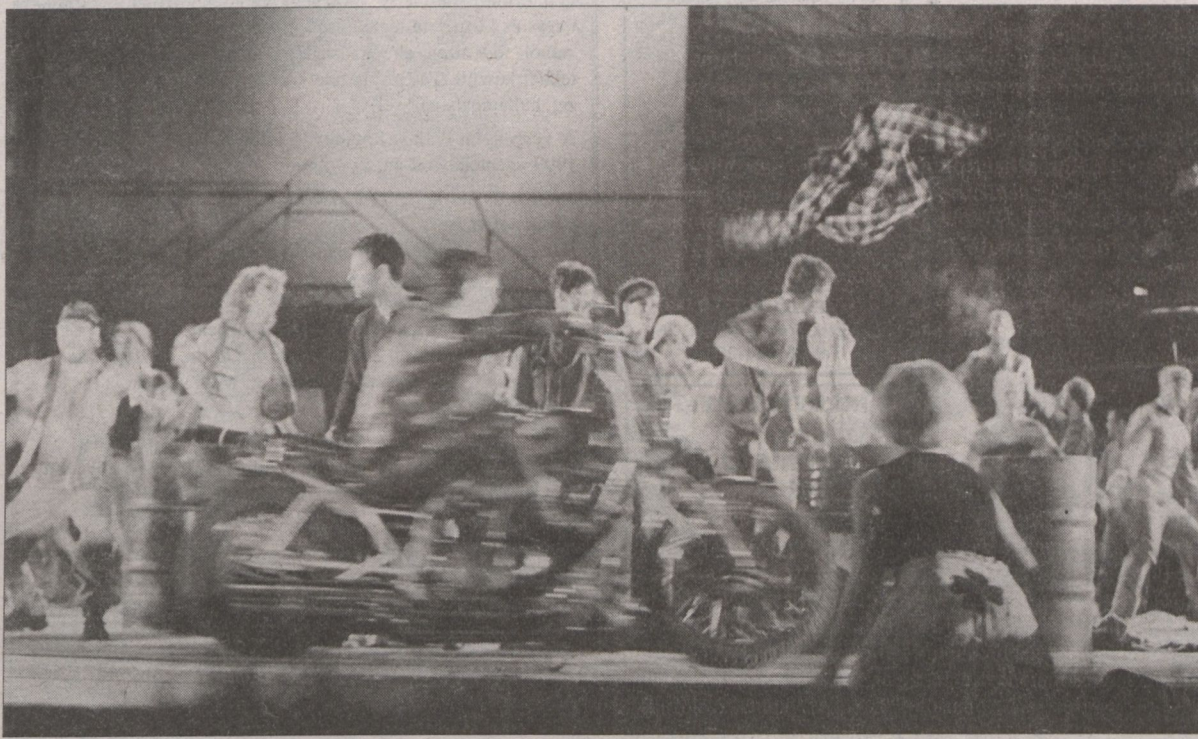
– Hát persze – mondja

Mentes – , ma telik le a hónap!

Búcsú egy évre

A Délmagyarország egykori hagyományait felelevenítve lapunk nyolc héten át kiemelt oldalakon tájékoztatott a szegedi nyári fesztiváléletről. A kulturális és a fotórovat munkatársai július 3. és augusztus 21. között Fesztiválnyár címmel 49 oldaltartó kétszázötvenöt oldalas kiadványt készítettek. Remélve, hogy a nyári összeállítások elnyerték olvasóink tetszését, a Délmagyarország a következő években is hasonlóan kívánja követni a színesebb szegedi fesztivált. Utolsó oldalpárunkban olvasóink figyelmét köszöni a Fesztiválnyár stábjá: Sulyok Erzsébet, J. Mező Éva, Jenei Rita, Hollósi Zolt, Panek József, Parkas Csaba és Kéri Barnabás újságírók, Nagy László, Karnok Csaba, Miskolczi Róbert és Gyenes Kálmán fotóriporterek, valamint a szerkesztő: Panek Sándor.

Bemutatták a Popfesztivált a Dóm téren Röhögjük ki Amerikát?

Az amerikai alternatív életformát idézve, motorosok is feltűntek a Popfesztivál szabadtéri előadásában. (Fotó: Miskolczi Róbert)

Déry-Presser-Adamis-Pós Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról című sikermusicaljének csütörtök esti bemutatója volt az idei szabadtéri szezon legnagyobb érdeklődéssel várt premierje. Kovalik Balázs sok látványos ötletet tartalmazó produkciója azonban csak szerény sikert aratott.

Jobbról hatalmas Mick Jagger-poszter takarja a kapuszulakásokat tartó vasállványzatot, amelynek legtehetősebb Walt Disney-figura reklámokat játszó televíziót ölelget; balról átlátszó glóbusz, benne a zenekar, tetején pedig a Csillagok háborúja két hőse, Luke Skywalker és Darth Vader két neoncsőből eszkábált „lézerkarddal” küzd egymással; elől gyeptéglázott kifizető, a színpad előtt szeméttenger autógumiból és hasonló civilizációs hulladékokból. Az első pillanatokban ennyit mutat Horgas Péter díszlete. Benépesül a színpad, a hátul közepén álló mozivászon megjelenik a napraforgótáblá-

kat átszelő, Montanába vezető kihalt úton a stoppoló fiú, majd a visszatoló autóban feltűnik József is. A filmen játszódó jelenethez a hangot a színpadon heverésző két szereplő – Mészáros Tamás és Kamarás Iván – mondja. Hatásos megoldás – amíg színkoronban tudnak maradni. Borlai Gergely és zenekara (Kaltenacker Zolt, Sipeki Zoltán és Papesch Péter) szerencsére izgalmasan, friss dinamizmussal, amikor lehet finom líraisággal játszik, megteremtve ezzel a zenei alapot a produkció felépítéséhez. Ez annál is fontosabb, mivel egyre nyilvánvalóbb a ma is ható, érvényes dalok és a darab prózai szövege közötti minőségi különbség. Az irodalmi alapanyagul szolgáló Déry-regényt ma már aligha nevezhetjük remekműnek, ráadásul időskijainak bonyolultsága, az elbeszélő részek monotonitása reménytelenül teszi határos dramaturgiáját. Hogy a musical mégis évtizedek óta siker, elsősorban a Presser-Adamis szerzőpáros dalainak, a zenei anyagnak köszönhető. Bár Kovalik Balázs mindent meg-

próbált, hogy egyéni színekkel, tovább gondolható ötletes asszociációkkal gazdagítsa a szövegkönyvben rejlő értelmezési lehetőségeket, rendezésének mégis a dalok maradtak a legsikerültebb részei – annak ellenére is, hogy nem minden szerepre sikerült megtalálnia a megfelelő előadót. Leginkább a két főszereplő, a Józsefet és Esztert játszó Kamarás Iván és Schell Judit éneklése kérdőjelezhető meg, s ez akkor is rányomja bélyegét az előadásra, ha egyébként mindketten jó színészek. Manuelből genetikailag szabad, örökre vibráló, több szerepből összegyűrt mifisztói figurát teremtett Novák Péter, aki nagyszerű éneklésével és stílusosan robbanékony mozgásával valóságos katalizátora a produkciónak.

A férjét elkísérő orvosnő szerepét játszó Kútvolgyi Erzsébet nem tördök az előadás következtelenségeivel, a sokszor mechanikus, l'art pour l'art ötletziporkák közepette sem felejt el, hogy az átélhető érzelmek mindennél fontosabbak. Amikor rá kerül a sor, tehetségével, szuggeszi-

vitásával egyedül is színházat tud teremteni. A leszbikus Beverlyből a talán kissé operásan éneklő Sáfár Mónika gyötrődő, emberi figurát formált. A további szereplőgárdából a Bírót hideg szigorral alakító Balogh Cecília és a Franciseket exhibicionista vonásokkal életre keltő Janik László tűnt ki. A második részben a széteső mozaikszerű jeleneteket a tévéhíradós dramaturgiai szál igyekezett összetartani.

A bejátszásokban bizarr volt látni és hallani a hírolvasóként amatőr nyugállományú operadívát, a Szegeden is ismert Szilfai Mártát. Ha épp nem Juronics Tamás koreográfijára kötötte le a figyelmet, esetlegesen tűnt a kábitószeres mámorban ringó tömeg mozgása. Alaposabb elemzés tárgya lehetne, hogy az általános érvényű dalok és a darabban lehetőségként benne rejlő szürrealisztikus víziók felerősítése helyett érdemes volt-e az amerikai életforma közhe-lyeinek paródiájává tenni a produkciót.

Hollósi Zolt

Presser Gábor a Popfesztivál próbáin

„A nagy tér lenyűgöző”

Presser Gábor maga sem tudja, hányféle feldolgozásban látta már a Popfesztivált. A Vigaszínház tíz évben keresztül körülbelül négyszázszor játszotta, és a vidéki színházak közül is majd mindegyik bemutatta. Sikeresek voltak a német, a finn, a cseh és a lengyel előadások, és talán a legizgalmasabb az, amikor a darab „hazakerült” Amerikába. Presser Gábor nem hagyta ki a Dóm téri feldolgozást sem, a főpróba előtti estén Szegeden járt.

Magától értetődőnek tartotta, hogy Szegedre utazzon megnézni a próbát. Még mindig szíven viseli a darab sorsát. Hogy tetszik a szegedi előadás?

– Nem udvariasságból mondom, de a szegedinél izgalmasabb darabot még nem láttam. Különös volt

az az élmény is, amikor Amerikában dolgoztunk a Popfesztiválon, de ez a hatalmas tér most lenyűgöző. Szenczácós a zenekar, kitűnő a rendezés, a színészek jók, és e beszélgetés-kor hátra van még 15 órányi próba.

Idén mutatták be Kern Andrásal közösen készített legújabb musicaljét, a „Szent István krt. 14.”-et. A Vigaszínház azokról az éveiről szól, amikor a Popfesztivált is bemutatták. Valóban ennyire meghatározóak voltak ezek az évek?

– Úgynevezett hosszú hajú fiatalok voltunk, akik éppen a tiltott és megtűrt zenei kategóriák határán játszottunk. Hirtelen lépünk be a Vigaszínház életébe. Újszerű folyamat kezdődött akkor a színházban, és ennek hatására tömegek álltak sorba a jegypénztárak előtt, pedig akkor tripla áron árulták a jegyeket.

Az volt az a pillanat, amikor a rockzene Magyarországon bekerülhetett a művészetek közé.

Ugyanakkor sokan támadták Marton Lászlót, a színház igazgatóját, hogy őnt választotta a Déry-darab zeneszerzőjének. Egész sor Liszt-díjast soroltak fel neki, akik közül választhatott volna. A korabeli sajtó is azt írta, hogy ellenséges légkörben készültek az előadásra.

– Nyilvánvaló volt, hogy a sajtó politikai sugallatokra támadott bennünket. Érdekes volt számomra, hogy Kern András a „Szent István krt. 14.” című musicalhez kigyűjtött egy kritika-sorozatot, amelyet ugyanaz az ember írt egy-három-négy-hét év elteltével a darabról. Először lepcsőkon-

diázta, a következőben azt írta, megérdemelte a darab, megérte a 100. előadást. Néhány év elteltével már az volt róla a véleményem, hogy „forradalom van Prágában, mert a Vigaszínház bemutatta a Popfesztivált”, legutolsó írásában pedig egyenesen klasszikus darabnak titulálta. Marton a visszafogott ízlése miatt nem engedte beletenni ezeket a részleteket a „Szent István körútba”, pedig szerintem ez jellemezte legjobban azt a világot.

73-as bemutató és a mostani között 26 év telt el. Lehet ezt a darabot aktualizálni?

– Furcsa volt, hogy egy napon megjelent nálam egy fiatal rendező, aki a fideam lehetne, és akinek generációja – teljesen normálisan – zsigerből utasít el minket. Ez a rendező ráadásul azt mondta, hogy ez a darab jó, és ő tudja, hogyan kell bemutatni a szegedi Dóm téren. Megnéztem most a próbát, és azt láttam, hogy Kovalik Balázs nem aktualizál. Az túl olcsó lenne tőle. Kovalik messze fölött van ezeknek

a dolgoknak. A történet – lévén egy zseniális fró, Déri Tibor írta – valószínűleg még sok év elteltével az eredeti formájában is aktuális lehet.

Beszélgünk most már arról: nemrég az Aranyzsírf életműdíjat vehette át. Ilyen díjat az emberek 70 éves korukban kapnak, amikor már összegyűjtik munkásságukat. Ön hogy itéli, mennyire jött időben ez az elismerés?

– Azt hiszem, nagy szó, hogy ezen a pályán ezt az időt megélhettem. Amikor átvettem a díjat, megköszöntem a szakmának, hogy életben maradt, de ezen a filmet és a színházat is értettem. Bízom benne, rajtunk is sok múlott, hogy ez így van. A díjról egyébként az a véleményem, hogy nem több, mint egy megtisztelő gesztus, amit az érett korával egyszerűen csak elér az ember.

J. Mező Éva

programok

MA

● Szegedi Szabadtéri Játékok: ma és holnap 20.30 órától Déry-Presser-Adamis-Pós: Képzelt riport egy amerikai popfesztiválról című musical. A Liget-fürdőben ma 20 órától „Nyársírató éjszaka”, zenés fürdőzés a PRT zenekarral.

● Stefan Frank (Németország) ad hangversenyt holnap 19 órakor a Dómban. Közreműködik: Gyimesi Kálmán (bariton) és Simon Tamás (orgona).

● A tarjánvárosi Szent Gellért templomban holnap 10 órakor a Szöllősy-vonósnégyes ad hangversenyt, közreműködik: Szécsi Edit (ének) és Deák Tibor (orgona).

Állandó rendezvények

● A Móra Ferenc Múzeumban Móra Ferenc emlékkiállítás, „Szegedi Kincskereső” matiné-történeti kiállítás, Ohio és környéke képzőművészeti-nek bemutatója, Lucs Ferenc képgyűjteménye, patikatörténeti, természettudományos, régészeti, magyar szobrászati és néprajzi kiállítás, Móra-emlékszoba és a múzeum törzsanyaga látható. A Kass Galériában Kass János grafikusművész alkotásai, Vasco Ascolini „Versailles” című fotókiállítása. A Fekete-házban: A rendszerváltás miniszterelnöke (Antall Péter fotói Antall Józsefről), Huszárok, Csongrád és Csanád megyék társadalma 1867–1945 és Buday György grafikusművész élete és munkássága című kiállítások. Varga Mátyás színház-történeti kiállítása a Bécsi körút 11/A szám alatt található.

● A Juhász Gyula Művelődési Házban a népi díszítőművészeti szakkör kiállítása.

● A Móra Ferenc Múzeum Horváth Mihály utcai képtárában: XXX. Szegedi Nyári Tárlat.

● A Somogyi-könyvtárban: „Bábeli nyelvzavar” kiállítás a könyvtár egzotikus nyelvű régi könyveiből.

● A Bartók Béla Művelődési Központban a budapesti Planetarium hologram kiállítása.

● A Kálvária galériában az V. Szegedi Művésztelpek alkotóinak kiállítása.

a DM írta

„Munkatársai elmondották, hogy Erzsike néhány hónapja dolgozik a Szegvári Kendergyárban. KISZ-tag, hatvan vannak testvérei, valamennyi nő és férjesejt, csak ő, a legkisebb, hajadon még. Valószínű azonban, hogy nem sokáig, mert – amint elmesélte barátainak – az autót el akarja adni, hogy az árából kelengyét, bútor, ruhát vásároljon. Márpedig a kelengye házassághoz szükséges... Erzsikének van is vőlegénye, Luli János, Szegvár község párttitkára, aki most vele együtt örül hogy a 17. heti 1 321 530-as számú lottószelvényvel ilyen szerencse érte őket.”

1957. július 12.